

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_045
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk jako občan
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Demokracie a její formy
Pořadové číslo DUMu:	5
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá problematikou demokracie. Přináší vysvětlení tohoto pojmu a základní znaky demokracie. Dále se zabývá základními formami demokracie – tedy přímou a nepřímou. Součástí materiálu je také test, který shrnuje získané poznatky.
Ročník:	3.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání , 65 – 42- M /02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky závěrečného testu, které slouží k upevnění a zapamatování faktických informací. Jejich cílem je správně vyřešit testové úlohy.
Výsledky vzdělávání:	Charakterizuje demokracii a objasní, jak funguje a jaké má problémy (korupce, kriminalita,...).
Vytvořeno dne:	10. 4. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Demokracie a její formy

Demokracie

- slovo demokracie je odvozeno od dvou řeckých slov - **démos = lid, kratos = vláda**
= vláda lidu
- první demokracie se objevila ve starověkém Řecku (Athény) – nejednalo se o demokracii v pravém slova smyslu (na řízení státu se mohli podílet pouze muži)

Znaky demokracie

1. pravidelné volby, kterými je obnovována moc zákonodárná
2. princip dělby moci na 3 složky
3. právně zakotvená lidská práva a svobody
4. politický pluralismus
5. právo na soukromé vlastnictví a podnikání
6. svoboda tisku a projevu

Formy demokracie

- rozlišují se 2 základní formy demokracie

➤ **1. *přímá demokracie***

➤ **2. *nepřímá demokracie***

Přímá demokracie

= lidé se přímo podílejí na rozhodování o věcech veřejných

- v současné době neexistuje, nejvíce se jí podobá Švýcarsko

Formy přímé demokracie:

1. ***referendum*** – rozhodování o politické otázce
2. ***plebiscit*** – rozhodování o osamostatnění se
3. ***iniciativa*** – možnost navrhnout zákony
4. ***odvolání*** – odvolat představitele státní moci

Nepřímá demokracie

- = zastupitelská demokracie
- lidé volí své zástupce, kteří reprezentují jejich zájmy
- je dnes ve světě velmi rozšířená
- základní formou nepřímé demokracie jsou ***volby***

Znaky voleb

- 1. svobodné** – volič se může svobodně rozhodnout
- 2. všeobecné** – volit mohou všichni občané (po dovršení věkové hranice)
- 3. rovné** – všechny hlasy mají stejnou váhu
- 4. tajné** – neexistuje kontrola hlasování
- 5. přímé** – zástupci jsou voleni přímo

Závěrečný test

1. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení

- a) Demokracie znamená vláda lidu.
- b) Principem přímé demokracie jsou volby.
- c) V současné době ve světě převažují přímé demokracie.
- d) Švýcarsko se přibližuje přímé demokracii.

2. Které znaky demokracie nebyly splněny v Československu před rokem 1989?

3. Které znaky voleb nebyly splněny v Československu před rokem 1989?

4. Může být referendum použito i v nepřímé demokracii, uveďte příklad.

Řešení závěrečného testu

1. a) ANO; b) NE; c) NE; d) ANO
2. politický pluralismus, právo na soukromé vlastnictví a podnikání, svoboda tisku a projevu
3. tajné a svobodné
4. ano může, v ČR proběhlo referendum v roce 2003 (hlasování o vstupu do EU)

Použitá literatura

ŘÍCHOVÁ, Blanka. Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 207 s. ISBN 80-717-8628-4

DVOŘÁK, Jan. Odmaturuj! ze společenských věd. Aktualiz. vyd. 1. Brno: Didaktis, c2008, 256 s. ISBN 978-80-7358-122-0